

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-86-131>

УДК 330.3

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ: ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

SOCIAL ENTREPRENEURSHIP AND TRADE IN THE COST MANAGEMENT SYSTEM: FINANCIAL ASPECTS OF ANTI-CRISIS MANAGEMENT

Банар Оксана Василівна

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри підприємницьких та соціальних технологій,
Уманський національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5331-2513>

Понедільчук Тетяна Василівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки і економічної теорії,
Білоцерківський національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0622-4318>

Бурдонос Людмила Іванівна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1084-0826>

Banar Oksana

Uman National University

Ponedilchuk Tatiana

Bila Tserkva National Agrarian University

Burdonos Lyudmila

Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav

У статті узагальнено теоретичні та прикладні засади соціального підприємництва і торгівлі в системі управління витратами, а також розкрито фінансові аспекти антикризового менеджменту. Доведено, що соціальне підприємництво є багатовимірною моделлю господарювання, яка поєднує економічну ефективність із соціальною спрямованістю діяльності. Встановлено, що торгівля виконує системоутворюючу роль, забезпечуючи формування фінансових потоків, реалізацію продукції та взаємодію із ринковим середовищем. Обґрунтовано, що управління витратами є ключовим елементом забезпечення фінансової стійкості соціальних підприємств і потребує врахування як економічних, так і соціальних результатів діяльності. Визначено, що антикризовий менеджмент виконує інтегруючу функцію, забезпечуючи адаптацію підприємства до змін зовнішнього середовища через управління ліквідністю, грошовими потоками, витратами та фінансовими ризиками. Підкреслено, що цифровізація фінансових процесів та впровадження сучасних управлінських інструментів підвищують ефективність антикризового управління. Доведено, що інтеграція соціального підприємництва, торгівлі та системи управління витратами формує нову модель економічної стійкості, орієнтовану на поєднання фінансової стабільності та соціальної результативності.

Ключові слова: соціальне підприємництво, торгівля, витрати, фінанси, антикризовий менеджмент, фінансова стійкість, управління, ефективність.

The article conducts a study of social entrepreneurship and trade in the system of cost management and financial aspects of crisis management allows to form a comprehensive idea of the nature and mechanisms of functioning of modern socially oriented economic systems. Generalization of theoretical provisions and logically related analytical

results shows that social entrepreneurship is a complex multidimensional model of management, which combines economic efficiency, social orientation and innovative management approaches. It has been established that trade in the system of social entrepreneurship is not only a channel for the sale of products or services, but also a key element in the formation of financial flows, ensuring capital turnover and maintaining interaction with the external market environment. It performs a system-forming function, since it directly affects the structure of costs, the level of income and the overall efficiency of the enterprise. In this context, trade acquires the characteristics of a socio-economic mechanism that integrates market processes with the social mission of the enterprise. The study showed that cost management is the central link in ensuring the financial sustainability of social enterprises. Its peculiarity lies in the need to simultaneously take into account the economic feasibility of costs and their social effect. This necessitates the formation of advanced management approaches that go beyond classical financial models and include social performance indicators. Optimization of costs in such conditions cannot be reduced to their reduction, but should provide for a rational redistribution of resources, taking into account long-term development goals. An important result of the study is the substantiation of the role of financial aspects of crisis management as an integrating mechanism for ensuring the stability of social enterprises. It has been established that anti-crisis management in this context performs not only the function of responding to crisis phenomena, but also acts as a system of preventive risk management. Its effectiveness is determined by its ability to provide a balance between liquidity, profitability and social performance.

Keywords: social entrepreneurship, trade, costs, finance, crisis management, financial sustainability, management, efficiency.

Постановка проблеми. Сучасні трансформаційні процеси в економіці, посилені кризовими явищами, військовими викликами та глобальними дисбалансами, зумовлюють необхідність пошуку нових підходів до управління підприємствами. Особливого значення набуває соціальне підприємництво, яке поєднує економічну ефективність із соціальною відповідальністю. У сфері торгівлі соціальні підприємства відіграють важливу роль у забезпеченні доступності товарів, підтримці вразливих груп населення та формуванні локальних ринків. Водночас обмежені фінансові ресурси та нестабільність зовнішнього середовища актуалізують питання ефективного управління витратами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні наукові дослідження соціального підприємництва та його взаємозв'язку з торгівлею формують широкий міждисциплінарний дискурс, у якому поєднуються підходи економіки, менеджменту, фінансів та соціальних наук. Значний внесок у розвиток теоретичних засад зробили такі зарубіжні дослідники, як Muhammad Yunus [3], який обґрунтував концепцію соціального бізнесу як самофінансованої моделі вирішення соціальних проблем, а також Jacques Defourny та Marthe Nyssens [1; 2], які розробили європейський підхід до соціальних підприємств у межах інституційної та кооперативної економіки. У вітчизняній науковій думці значний внесок у дослідження соціального підприємництва здійснили Олена Лігоненко [7], яка розглядає фінансові механізми функціонування соціальних підприємств та їх стійкість в умовах нестабільного середовища, а також Ольга Перхудова [8], яка

досліджує організаційно-економічні засади розвитку соціального бізнесу в Україні.

Окремі дослідження присвячені ролі торгівлі як ключового механізму реалізації продукції соціальних підприємств. У цих роботах наголошується, що торгівля виконує не лише економічну, але й соціальну функцію, забезпечуючи доступність товарів і послуг для вразливих груп населення та сприяючи формуванню інклюзивних ринків. Узагальнення наукових підходів свідчить, що більшість досліджень зосереджується або на соціальному вимірі підприємництва, або на його економічній ефективності, тоді як інтеграція торгівлі, управління витратами та фінансових механізмів антикризового менеджменту залишається недостатньо опрацьованою. Це формує наукову прогалину, яка потребує подальшого комплексного дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою статті є теоретико-методологічне обґрунтування взаємозв'язку соціального підприємництва та торгівлі в системі управління витратами, а також дослідження фінансових аспектів антикризового менеджменту як ключового інструменту забезпечення економічної стійкості та соціальної ефективності підприємств у сучасних умовах нестабільного ринкового середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Антикризовий менеджмент виступає ключовим інструментом забезпечення життєздатності підприємств, а фінанси – базовим механізмом реалізації антикризових стратегій.

Соціальне підприємництво як феномен сучасної економічної системи набуває все більшої актуальності в умовах трансфор-

мації ринкових відносин, зростання соціальної нерівності, глобальних кризових явищ та необхідності пошуку нових моделей сталого розвитку. У сучасному науковому дискурсі воно розглядається не лише як форма господарської діяльності, а як складна соціально-економічна система, що поєднує в собі економічні механізми отримання доходу та соціальну місію, спрямовану на вирішення суспільно значущих проблем.

У цьому контексті особливого значення набуває взаємозв'язок соціального підприємства з торгівлею, яка виступає базовим каналом реалізації продукції, послуг і соціальних ініціатив. Торгівля в межах соціального підприємства перестає бути виключно економічною категорією, трансформуючись у механізм соціальної інтеграції, інструмент забезпечення доступності товарів для різних соціальних груп населення та засіб формування локальних економічних екосистем.

Еволюція соціального підприємства як наукової категорії пройшла декілька етапів, починаючи від класичних благодійних ініціатив і завершуючи сучасними бізнес-моделями, що функціонують на принципах самофінансування, інноваційності та соціальної відповідальності. Важливо підкреслити, що сучасне соціальне підприємство вже не є альтернативою бізнесу, а виступає його органічною складовою, яка інтегрує ринкові механізми із соціальними цілями.

У науковій літературі існують різні підходи до визначення сутності соціального підприємства. Одні дослідники акцентують увагу на його соціальній природі, інші – на економічній ефективності, тоді як третя група науковців розглядає його як гібридну форму діяльності. Така багатовимірність підходів свідчить про складність цього явища та його міждисциплінарний характер [4; 5].

Торгівля у системі соціального підприємства виконує не лише функцію обміну, а й виступає механізмом реалізації соціальної місії підприємства. Через торговельні канали забезпечується доступність продукції, формується цінова політика, здійснюється взаємодія із споживачем та відбувається зворотний зв'язок між виробником і суспільством. У цьому контексті торгівля набуває ознак соціально орієнтованої діяльності, що виходить за межі класичної ринкової логіки [7].

Сучасні умови господарювання, що характеризуються високим рівнем невизначеності, кризовими явищами та динамічними змінами

зовнішнього середовища, зумовлюють необхідність переосмислення підходів до управління підприємствами соціального сектору. Особливої актуальності набуває питання ефективного управління витратами, оскільки саме витратна складова визначає здатність підприємства забезпечувати фінансову стабільність та реалізовувати соціальні цілі.

Управління витратами в соціальному підприємстві має специфічний характер, оскільки включає не лише традиційні економічні витрати, але й соціальні інвестиції, які не завжди мають прямий фінансовий еквівалент. Це створює додаткові складності у процесі фінансового планування та контролю, але водночас формує унікальні можливості для довгострокового розвитку [6].

Важливим аспектом є те, що ефективно управління витратами безпосередньо пов'язане з розвитком торговельної діяльності соціальних підприємств. Саме через оптимізацію витрат на виробництво, логістику, маркетинг та збут забезпечується конкурентоспроможність продукції на ринку, що є критично важливим для виживання соціальних підприємств в умовах ринкової конкуренції.

Фінансова система соціального підприємства характеризується багатоканальністю джерел фінансування, серед яких важливу роль відіграють власні доходи від торговельної діяльності, грантові надходження, інвестиції соціального характеру та державна підтримка. Така структура фінансових потоків потребує складного механізму координації та управління, який забезпечує баланс між економічною ефективністю та соціальною результативністю [7].

Антикризовий менеджмент у цьому контексті виступає як системоутворюючий елемент, що забезпечує адаптацію соціального підприємства до змін зовнішнього середовища. Його основною функцією є попередження кризових явищ, мінімізація їх наслідків та забезпечення стабільності фінансової системи підприємства. Особливу роль відіграють фінансові інструменти антикризового управління, які включають бюджетування, контролінг, управління грошовими потоками та реструктуризацію витрат [9].

У межах соціального підприємства антикризовий менеджмент набуває розширеного змісту, оскільки він повинен враховувати не лише економічні показники, але й соціальні наслідки управлінських рішень. Це означає, що скорочення витрат не може здійснюватися виключно на основі фінансових критеріїв,

а повинно враховувати вплив на соціальну місію підприємства.

Взаємодія соціального підприємництва та торгівлі формує складну багаторівневу систему, в якій економічні та соціальні процеси тісно переплетені. Торгівля забезпечує реалізацію продукції, а соціальне підприємництво визначає її зміст та цільову спрямованість. У результаті формується унікальна модель економічної діяльності, яка поєднує ринкову ефективність із соціальною відповідальністю.

Особливу увагу слід приділити ролі цифровізації у розвитку торгівлі соціальних підприємств. Використання цифрових платформ, електронної комерції та онлайн-маркетплейсів значно розширює можливості доступу до ринку, знижує транзакційні витрати та підвищує ефективність збутової діяльності. Це, у свою чергу, позитивно впливає на фінансові результати та посилює конкурентні позиції соціальних підприємств.

У сучасних умовах соціальне підприємництво дедалі більше інтегрується у глобальні економічні процеси, що вимагає від нього високого рівня адаптивності та гнучкості. Торгівля як ключовий інструмент цієї інтеграції відіграє роль каналу взаємодії з міжнародними ринками, забезпечуючи вихід соціальних підприємств за межі локальних економік [8].

Важливим аспектом є також формування системи показників ефективності діяльності соціальних підприємств. На відміну від класичних підприємств, де основним критерієм є прибуток, у соціальному підприємстві застосовується багатокритеріальний підхід, який включає економічні, соціальні та екологічні індикатори. Це ускладнює процес оцінки ефективності, але забезпечує більш повну картину результативності діяльності.

Управління витратами в такій системі набуває стратегічного значення, оскільки дозволяє забезпечити баланс між різними цілями підприємства. Оптимізація витрат не означає їх максимальне скорочення, а передбачає раціональний розподіл ресурсів з урахуванням пріоритетів соціальної місії.

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що соціальне підприємництво та торгівля утворюють єдину інтегровану систему, яка функціонує на перетині економічних і соціальних процесів. Їх взаємодія визначає ефективність використання ресурсів, рівень фінансової стабільності та здатність підприємства до адаптації в умовах кризових явищ.

Подальший розвиток соціального підприємництва значною мірою залежатиме від

удосконалення механізмів управління витратами, впровадження інноваційних фінансових інструментів та розширення торговельних можливостей. У цьому контексті особливого значення набуває формування комплексних моделей управління, які враховують як економічні, так і соціальні параметри діяльності підприємства [8].

Таким чином, соціальне підприємництво та торгівля є взаємопов'язаними елементами сучасної економічної системи, які формують нову парадигму розвитку бізнесу, орієнтовану на поєднання прибутковості та суспільної користі.

Подальший аналіз соціального підприємництва та торгівлі в системі управління витратами вимагає більш глибокого розгляду структурно-функціональних зв'язків між фінансовими потоками, витратними процесами та механізмами прийняття управлінських рішень. У сучасних умовах господарювання саме витратна складова визначає не лише поточну ефективність діяльності соціального підприємства, але й його стратегічну життєздатність. Це обумовлено тим, що соціальні підприємства функціонують у середовищі обмежених ресурсів, підвищеної невизначеності та значної залежності від зовнішніх джерел фінансування.

У межах системного підходу управління витратами слід розглядати як багаторівневу динамічну систему, що охоплює планування, формування, розподіл, контроль та оптимізацію витрат. При цьому кожен із зазначених елементів перебуває у тісній взаємодії з торговельною діяльністю підприємства, оскільки саме торгівля забезпечує трансформацію виробленої вартості у грошову форму, формуючи основу фінансових потоків.

Особливістю соціального підприємництва є те, що витрати не можуть розглядатися виключно як економічна категорія, оскільки значна їх частина має соціальну природу. Йдеться про витрати, пов'язані з реалізацією соціальної місії підприємства, підтримкою вразливих груп населення, забезпеченням доступності продукції або створенням суспільно корисних послуг. У класичній економічній теорії такі витрати часто розглядаються як непродуктивні, однак у межах соціального підприємництва вони формують довгострокову соціально-економічну цінність, що не завжди має пряме грошове вимірювання [4].

У цьому контексті виникає необхідність формування розширеної концепції управління витратами, яка поєднує традиційні

фінансові підходи з соціально орієнтованими критеріями ефективності. Така концепція передбачає не лише мінімізацію витрат, але й їх оптимізацію з урахуванням соціального ефекту, який генерує підприємство. Таким чином, ефективність витрат у соціальному підприємстві має розглядатися як функція двох змінних: економічної результативності та соціальної корисності.

Важливу роль у цій системі відіграє торгівля, яка виступає не лише каналом реалізації продукції, але й індикатором ефективності витратної політики підприємства. Саме через торговельну діяльність відбувається перевірка ринкової доцільності витрат, оцінка попиту на продукцію та формування зворотного зв'язку від споживачів. У результаті торгівля виконує функцію регулятора витратної системи, впливаючи на обсяги виробництва, структуру витрат та стратегічні рішення підприємства (рис. 1)

У системі управління витратами соціального підприємства особливого значення набуває аналіз їх структури. Традиційно витрати поділяються на виробничі, адміністративні, маркетингові та фінансові. Проте для соціального підприємства доцільно виокремлювати також соціальні витрати, які включають інвестиції у розвиток громади, підтримку соціальних програм, освітні ініціативи та інші нефінансові заходи, що спрямовані на досягнення суспільного ефекту.

З точки зору фінансового менеджменту, ефективно управління витратами передбачає постійний моніторинг грошових потоків, що дозволяє забезпечити ліквідність підприємства та його здатність виконувати поточні зобов'язання. У соціальному підприємстві цей процес ускладнюється необхідністю балансування між комерційною діяльністю та соціальними зобов'язаннями, що часто мають довгостроковий характер і не приносять негайного фінансового результату.

У цьому контексті антикризовий менеджмент виступає як інтегруючий механізм, що забезпечує узгодження фінансових, економічних та соціальних цілей підприємства. Його основною функцією є забезпечення стабільності витратної системи в умовах зовнішніх та внутрішніх кризових впливів. Зокрема, йдеться про інфляційні процеси, коливання попиту, порушення логістичних ланцюгів, зміну податкового середовища та інші фактори, що впливають на структуру витрат [9].

Антикризове управління витратами передбачає використання комплексу фінансових інструментів, серед яких особливе місце займають бюджетування, оперативне фінансове планування, аналіз відхилень, управління грошовими потоками та формування резервних фондів. У соціальному підприємстві ці інструменти набувають додаткового значення, оскільки дозволяють забезпечити

Рис. 1. Інтегрована система управління витратами соціального підприємства

Джерело: сформовано авторами на основі [5;9]

не лише фінансову стійкість, але й безперервність реалізації соціальної місії.

Окремої уваги заслуговує питання оптимізації витрат у торговельній діяльності соціальних підприємств. Торгівля є найбільш витратомісткою складовою, оскільки включає логістичні витрати, витрати на маркетинг, витрати на утримання торговельної інфраструктури та витрати, пов'язані з обслуговуванням клієнтів. У цьому зв'язку ключовим завданням є мінімізація непродуктивних витрат без зниження якості соціальної взаємодії з кінцевим споживачем [10].

Сучасні цифрові технології створюють нові можливості для оптимізації витрат у сфері торгівлі. Використання електронної комерції, автоматизованих систем управління запасами, цифрового маркетингу та аналітики великих даних дозволяє значно знизити операційні витрати та підвищити ефективність торговельних процесів. Це, у свою чергу, позитивно впливає на загальну фінансову стійкість соціального підприємства.

Важливо підкреслити, що управління витратами у соціальному підприємстві не може бути зведене до суто бухгалтерського або фінансового підходу. Воно має носити стратегічний характер і базуватися на довгостроковому баченні розвитку підприємства. У цьому контексті витрати розглядаються як інвестиції у майбутню соціально-економічну стабільність, а не лише як поточні фінансові зобов'язання.

Подальший розвиток дослідження соціального підприємництва та торгівлі в системі управління витратами логічно приводить до необхідності поглибленого аналізу фінансових аспектів антикризового менеджменту, який у сучасних умовах виступає ключовим інструментом забезпечення стійкості еко-

мічних систем. У контексті соціально орієнтованої діяльності антикризовий менеджмент набуває розширеного змісту, оскільки його завданням є не лише фінансова стабілізація підприємства, але й збереження соціальної місії, яка становить основу його функціонування.

Фінансові аспекти антикризового менеджменту охоплюють комплекс взаємопов'язаних процесів, що включають діагностику фінансового стану підприємства, оцінку ризиків, формування антикризових стратегій, управління грошовими потоками, оптимізацію витрат та забезпечення ліквідності. У соціальному підприємстві кожен із цих елементів набуває специфічного змісту, оскільки фінансові рішення повинні враховувати не лише економічну доцільність, але й соціальні наслідки (табл. 1).

Фінансова діагностика є вихідним етапом антикризового управління, що передбачає комплексну оцінку фінансового стану підприємства на основі системи показників ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та рентабельності. Особливістю соціальних підприємств є те, що класичні фінансові індикатори не завжди повною мірою відображають їх реальний стан, оскільки значна частина ефектів має нефінансовий характер. Це зумовлює необхідність використання розширених систем оцінювання, які включають соціальні та економічні показники одночасно.

Висновки. Проведене дослідження соціального підприємництва та торгівлі в системі управління витратами та фінансових аспектів антикризового менеджменту дозволяє сформулювати комплексне уявлення про природу та механізми функціонування сучасних соціально орієнтованих економічних систем. Узагальнення теоретичних положень і логічно

Таблиця 1

Фінансові інструменти антикризового управління витратами

Інструмент	Економічна сутність	Механізм дії	Результат
Бюджетування	Планування ресурсів	Контроль витрат	Зниження перевитрат
Контролінг	Аналітична система	Моніторинг ефективності	Оптимізація витрат
Cash-flow аналіз	Управління потоками	Балансування ліквідності	Фінансова стабільність
Реструктуризація	Перебудова витрат	Скорочення неефективних витрат	Підвищення рентабельності
Диверсифікація	Розширення доходів	Зниження ризиків	Стійкість бізнесу
Резервування	Створення запасів	Антикризовий захист	Фінансова безпека

Джерело: сформовано авторами на основі [9]

пов'язаних аналітичних результатів свідчить, що соціальне підприємництво є складною багатовимірною моделлю господарювання, яка поєднує економічну ефективність, соціальну спрямованість та інноваційні управлінські підходи.

Установлено, що торгівля в системі соціального підприємництва виступає не лише каналом реалізації продукції чи послуг, а й ключовим елементом формування фінансо-

вих потоків, забезпечення оборотності капіталу та підтримання взаємодії із зовнішнім ринковим середовищем. Вона виконує системоутворюючу функцію, оскільки безпосередньо впливає на структуру витрат, рівень доходів та загальну ефективність діяльності підприємства. У цьому контексті торгівля набуває ознак соціально-економічного механізму, що інтегрує ринкові процеси із соціальною місією підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Dees J. G. The Meaning of Social Entrepreneurship. Center for the Advancement of Social Entrepreneurship Working Paper. Durham: Duke University, 1998. 12 p.
2. Defourny J., Nyssens M. Social enterprise in Europe: Recent trends and developments. *Social Enterprise Journal*. 2017. Vol. 13, No. 3. P. 243–270.
3. Yunus M. Building Social Business: The New Kind of Capitalism that Serves Humanity's Most Pressing Needs. New York: PublicAffairs, 2010. 256 p.
4. Бутенко О. В. Розвиток соціального підприємництва в умовах трансформаційної економіки України. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 2. С. 34–41.
5. Ільчук Л. І. Фінансові аспекти діяльності соціальних підприємств в Україні. *Фінанси, облік і аудит*. 2019. № 33. С. 77–85.
6. Козаченко А. В., Пономаренко В. С. Управління витратами підприємств: теорія і практика. Харків : ХНЕУ, 2017. 312 с.
7. Лігоненко О. О. Соціальне підприємництво: сутність, розвиток та фінансові механізми підтримки. *Фінанси України*. 2020. № 4. С. 45–56.
8. Перхудова О. В. Соціальне підприємництво в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка України*. 2019. № 7. С. 58–67.
9. Пушкар М. С. Антикризове управління підприємством. Тернопіль: *Економічна думка*, 2016. 284 с.
10. Савченко Т. Г. Торгівля як складова соціально-економічного розвитку регіонів України. *Регіональна економіка*. 2018. № 4. С. 91–97.

REFERENCES:

1. Dees, J.G. (1998) *The Meaning of Social Entrepreneurship*, Center for the Advancement of Social Entrepreneurship Working Paper, Duke University, Durham. 12 p. (in USA).
2. Defourny, J. and Nyssens, M. (2017) Social enterprise in Europe: Recent trends and developments, *Social Enterprise Journal*, vol. 13, no. 3, pp. 243–270.
3. Yunus, M. (2010), *Building Social Business: The New Kind of Capitalism that Serves Humanity's Most Pressing Needs*, PublicAffairs. New York. 256 p. (in USA).
4. Butenko, O.V. (2020) Rozvytok sotsial'noho pidpryyemnytstva v umovakh transformatsiyanoi ekonomiky Ukrainy [Development of social entrepreneurship in the conditions of transformational economy of Ukraine], *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy – Bulletin of Economic Science of Ukraine*, vol. 2, pp. 34–41.
5. Ilchuk, L.I. (2019) Finansovi aspekty diyal'nosti sotsial'nykh pidpryyemstv v Ukraini [Financial aspects of social enterprises activity in Ukraine], *Finansy, oblik i audit – Finance, accounting and audit*, vol. 33, pp. 77–85.
6. Kozachenko, A.V. and Ponomarenko, V.S. (2017) *Upravlinnia vytratamy pidpryyemstv: teoriia i praktyka* [Enterprise cost management: theory and practice]. KhNEU, Kharkiv, 312 p. (in Ukrainian).
7. Lihonenko, O.O. (2020) Sotsial'ne pidpryyemnytstvo: sutnist', rozvytok ta finansovi mekhanizmy pidtrymky [Social entrepreneurship: essence, development and financial support mechanisms], *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, vol. 4, pp. 45–56.
8. Perkhudova, O.V. (2019) Sotsial'ne pidpryyemnytstvo v Ukraini: suchasnyy stan ta perspektyvy rozvytku [Social entrepreneurship in Ukraine: current state and development prospects], *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, vol. 7, pp. 58–67.

9. Pushkar, M.S. (2016), *Antykryzove upravlinnia pidpriemstvom* [Anti-crisis enterprise management]. Ternopil. Ekonomichna dumka, 284 p. (in Ukrainian).

10. Savchenko, T.H. (2018) Torhivlya yak skladova sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrayiny [Trade as a component of socio-economic development of Ukrainian regions], *Rehionalna ekonomika - Regional economy*, vol. 4, pp. 91–97.

Дата надходження статті: 22.04.2026

Дата прийняття статті: 11.05.2026

Дата публікації статті: 25.05.2026